

fundet en yderligere Illustration ved de af mig i mit Forslag særlig udhævede Punkter, som altsaa antyde den Retning, hvori jeg maa ønske Forandringer i Lovudkastet, Forandringer, som Enhver let vil kunne see ikke kunne skee gennem Ændringsforslag. Jeg er enig med det ærede Fleertal i, at den frivillige Overgang af Fæstegodsset, den frivillige Overeenskomst mellem Kjøber og Sælger er den eneste ønskelige; jeg er enig i at beklage, at det nærværende Lovudkast ved sin Fremkomst meget let kan bevirke en Afbrydelse af den gunstige Udvikling, hvori Sagen allerede er, og jeg er ogsaa enig deri, at Statens directe Indgriben ved Tvangsforanstaltninger skal man først gribe til, naar det har vist sig, at den frivillige Overeenskomst ikke har tilfredsstillende Fremgang; men jeg vilde i høj Grad beklage, om Landstinget skulde tage en Beslutning, som blandt Andet efter min Mening usejlsomt vil have den Folge, at Fremgangen fra den anden Parts Side standsees, thi der skal jo til en Handel baade en Kjøber og en Sælger, og har Lovforslaget formindsket Tilbøieligheden til at købe, saa vil efter min Overbevisning Fleertallets Dagsorden standse Tilbøieligheden til at sælge, thi den Godseier maatte virkelig være overordentlig nervøs, som lod sig høre af de „indirecte Midler“, som Fleertallet viser i en meget fjern Horizont. Jeg skulde ogsaa beklage dette, ikke alene med Hensyn til Fæstesagen, men fordi det vilde constatere en saa absolut Modsatning mellem Folkethingets og Landstingets Opfattelse, vel at mærke ikke af et ved 3die Behandling paa Clump og med saa Stemmer indsat Forslag, men af Noget, som i 10 Aar til forskjellige Tider saagodt som eenstemmig har været vedtaget af Folkethinget — jeg siger, at det vilde constatere en Modsatning, som vilde give det Spørgsmaal, som nu dog syntes lykkeligt at være bragt ud af Verden, nemlig Spørgsmaalet om Landstingets Sammensætning og Forholdet mellem den reviderede Grundlov og den oprindelige Grundlov af 5te Juni 1849, ny Røring og maa skee vilde være et velkomment Mittel til at reise Spørgsmaalet om, hvorvidt en Samvirken mellem de to Ting er muligt, naar der

er en saa skrigende Divergens i deres Opfattelse af en Sag, hvor saa mange og store Interesser ere implicerede. Jeg troer efter Alt, hvad jeg har sagt, at der er Modsatning nok mellem mine Duffer og dem, der ere fremherskende i Folkethinget, men ved Fleertallets Dagsorden bliver denne Modsatning uheldig — nei, ikke uheldig, thi der gives en Maade at helbrede den paa, og det er den, som Fleertallet nu vil anvende paa Dagsordenen af 1856, nemlig at kaste den overbord; men heller ikke dette ønsker jeg.

Larsen: Som Thinget vil have seet af Betænkningen, er jeg i det Væsentlige enig med det høitærede Medlem, som nys havde Ordet. Efter hans udmærkede og overbevisende Foredrag er der i det Hele ikke Meget for mig at sige. Jeg er fuldkomment enig med ham i, at den af Fleertallet opstillede Motivering og det sig dertil støttende Forslag til en Dagsorden i det Hele ere saa uantagelige, at jeg ikke kan troe Andet, end at dette Forslag vil blive forkastet. Jeg maa give den høitærede Landstingsmand Ret i, at, medens den af Udvalgets Fleertal givne Motivering paa en grundig Maade ødelægger enhver Illusion hos Fæsterne om, at deres Efterladte have nogen som helst Andeel i Retten til Fæstegaarden, efterat Fæstet er udløbet, saa stiller denne Motivering derimod Godseieren i en saadan Position, at, hvis han ikke tidligere har været tilbøielig til at sælge, saa vil han sandelig efter Vedtagelsen af en Dagsorden som den af Udvalgets Fleertal foreslaaede være endnu mere utilbøielig dertil. Jeg kan ikke forstaae, hvad Fleertallet mener med den i Slutningen af dets Motivering gjorte Henvisning til „indirecte Midler“. Ganske vist har man hidtil kun benyttet indirecte Midler for at fremme Overgangen til Selveiendom, men jeg troer dog, at Brugen af indirecte Midler maa have fundet sin Afslutning ved Fæsteloven af 19de Februar 1861. Naar Anvendelsen af de deri omhandlede og de tidligere fastsatte indirecte Midler ikke længere slaar til, saa forekommer det mig, at man absolut maa komme til at anvende directe Midler af en tvingende Charakter. Jeg er, som jeg har